

ความสอดคล้องเชื่อมโยง ของ แผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)
กับ แผนระดับ ๑ และ แผนระดับ ๒

นางจรรยา ชุมพงศ์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักนโยบายและแผน

พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับที่ ๒) กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา โดยกำหนดให้แผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการมีห้วงระยะเวลา ๓ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบให้มีแผน ๓ ระดับ ประกอบด้วย แผนระดับ ๑ หมายถึง ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกัน โดยการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาไปสู่แผนระดับที่ ๒ และ ๓ อย่างเป็นระบบ

แผนระดับ ๒ หมายถึง แผนซึ่งเป็นแนวทางการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ และถ่ายทอดไปสู่แนวทางการปฏิบัติในแผนระดับ ๓ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนความมั่นคง

แผนระดับ ๓ หมายถึง แผนในเชิงปฏิบัติที่มีความชัดเจนตามภารกิจส่วนราชการที่สอดคล้องสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ หรือจัดทำขึ้นตามกฎหมายกำหนด หรือจัดขึ้นตามพันธกรณีหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ ได้แก่ แผนแม่บทด้าน..... แผนพัฒนา..... แผนปฏิบัติการด้าน..... และแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่าง ๆ

ทั้งนี้ แผนระดับ ๑ หมายถึงยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มี ๖ ยุทธศาสตร์ และแผนระดับ ๒ หมายถึง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มี ๒๓ ประเด็น แผนปฏิรูปประเทศ มี ๑๑ ด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มี ๑๐ ยุทธศาสตร์ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) มี ๑๖ นโยบาย และ ๑๙ แผนงาน นอกจากนี้กระบวนการขั้นตอนในการจัดทำแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ มีการกำหนดกฎหมายไว้ชัดเจน กล่าวคือ

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
- แผนการปฏิรูปประเทศ จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา กลยุทธ์ และวิธีการดำเนินการ เพื่อถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ มีชื่อประเด็นยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินการที่แตกต่าง ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มียุทธศาสตร์ ๖ ยุทธศาสตร์ มีประเด็นในแต่ละยุทธศาสตร์ ๓๔ ประเด็น โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญตามประเด็นยุทธศาสตร์ ๑๔๘ แนวทาง

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย ๒๓ ประเด็น มีแผนงานย่อย ๘๖ แผนงาน โดยมีแนวทางการพัฒนาตามแผนงานย่อย จำนวน ๓๕๒ แนวทาง

- แผนการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วย ๑๑ ด้าน มีประเด็นปฏิรูป ๑๓๕ ประเด็น โดยมีแนวทางการปฏิรูปตามประเด็นปฏิรูป ๗๙๘ แนวทาง

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประกอบด้วย ๑๐ ยุทธศาสตร์ มีแนวทางการพัฒนา ๖๐ แนวทาง โดยมีวิธีการดำเนินงาน ๒๔๗ วิธี

- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) ประกอบด้วยนโยบายด้านความมั่นคง มี ๑๖ นโยบาย ๗๒ กลยุทธ์ และแผนด้านความมั่นคง มี ๑๙ แผนงาน ๑๐๗ กลยุทธ์

กระทรวงมหาดไทยในฐานะส่วนราชการ ต้องจัดทำ “แผนปฏิบัติราชการ” ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ฉบับที่ ๒) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๓ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการตามภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ และแสดงให้เห็นถึงภารกิจของหน่วยงานในสังกัดที่จะต้องดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ที่ประชาชนจะได้รับจากการปฏิบัติราชการ ตลอดจนเป็นฐานในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในสังกัดตามห้วงระยะเวลาของแผน ดังนั้น แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ต้องมีความสอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ซึ่งมีชื่อประเด็นยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา/แผนงานย่อย/กลยุทธ์/วิธีการดำเนินการที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายใกล้เคียงกัน

เนื่องจากกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ เริ่มดำเนินการในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๙ - พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นเวลาในช่วงเดียวกัน และมีการจัดทำแผนทุกแผนคู่ขนานกันไป โดยใช้ฐานกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่แตกต่างกัน ซึ่งแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ต้องสอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ด้วย ทั้งนี้ ในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ดำเนินการในช่วงระยะเวลาที่แผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ เป็นฉบับร่างทั้งสิ้น จึงมีข้อจำกัดในหลายประเด็น อาทิ ความชัดเจนของประเด็นการพัฒนา/กลยุทธ์/แนวทางการพัฒนาของแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ซึ่งจะถ่ายทอดสู่การกำหนดแนวทางและ

วิธีการดำเนินการของโครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ซึ่งส่วนราชการจะนำมากำหนดเป็นแผนงาน/โครงการบรรจุตามแผนปฏิบัติราชการ ตลอดจนการกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ดังนั้น แผนงาน/โครงการที่บรรจุตามแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแผนงาน/โครงการ เป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ อาจจะมีบางส่วนที่แผนระดับ ๒ ได้แก่ แผนปฏิรูปประเทศ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) มอบหมายให้เป็นภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย แต่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยยังไม่บรรจุแผนงาน/โครงการในแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)

ดังนั้น ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ให้สอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ เป็นเรื่องสำคัญ และเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนงาน/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยในอนาคตต่อไป ทั้งนี้ ในการพิจารณาความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) กับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๑ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ซึ่งเป็นแผนระดับ ๒ จะต้องพิจารณาจากประเด็นยุทธศาสตร์ /ประเด็นปฏิรูป /แนวทางการพัฒนา/กลยุทธ์ /ประเด็นย่อยของแต่ละแผน โดยจะต้องมีแนวทางในการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตลอดจนแผนงาน/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่บรรจุในแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ที่มีความสอดคล้องกัน และเป็นไปตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการระดับกรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทยว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือไม่ ทั้งนี้ หากมีกลยุทธ์/แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ จะได้มีการนำเสนอ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในโอกาสต่อไป จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดทำนโยบายและแผน ตลอดจนแผนงาน/โครงการตามคำของบประมาณรายจ่ายของกระทรวงมหาดไทย

จากการวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลตามแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) และแผนระดับ ๑ คือยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนระดับ ๒ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) พบว่ามีแผนงาน/ผลผลิต/โครงการตามแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ที่ไม่สอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ และมีแนวทางการพัฒนาตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ยังไม่นำมาจัดทำแผนงาน/โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติราชการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ซึ่งแยกได้ ดังนี้

๑. แผนงาน/ผลผลิต/โครงการตามแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ที่ไม่สอดคล้องกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

๑.๑ แผนงาน/ผลผลิต/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีแผนงาน/โครงการตามกลยุทธ์การบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ด้านสังคม และด้านแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) มีแนวทางการบูรณาการการบริหารจัดการเชิงพื้นที่เฉพาะด้านเศรษฐกิจเท่านั้น

๑.๒ แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ไม่สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ไม่มี เนื่องจากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นแนวทางการพัฒนาประเทศแบบกว้าง ๆ และมีทุกมิติ รวม ๒๓ แผน ทำให้แผนงาน/โครงการ สอดคล้องกับแผนงานย่อยตามแผนแม่บททุกแผนงาน

๑.๓ แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับพื้นที่ซึ่งมีลักษณะโครงการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ตลอดจนปราบปรามผู้เกี่ยวข้อง กับยาเสพติดและบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีแนวทางการพัฒนา/วิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในประเด็นแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายและภัยคุกคามข้ามชาติเดียวกันนั้น ไม่มีประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในประเทศ

๑.๔ แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ไม่สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ มีจำนวนมากหลายแผนงาน/โครงการ เนื่องจากแนวทางการพัฒนาตามแผนปฏิรูปประเทศ มีลักษณะเป็นการเสนอการปรับปรุงกฎหมาย/ปรับปรุงโครงสร้างอำนาจหน้าที่ส่วนราชการ/องค์กร ปฏิรูปกลไก การปฏิบัติราชการ และจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติราชการในแต่ละประเด็น

๑.๕ แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ ที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) มีแผนงาน/โครงการจำนวนมาก ซึ่งเป็นแผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาเมือง การพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการพัฒนา สังคม เนื่องจากนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ มีกลยุทธ์เฉพาะด้านความมั่นคง

๒. แนวทางการพัฒนาตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ที่ยังไม่นำมาจัดทำแผนงาน/โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)

๒.๑ แนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) ได้แก่

- กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ
- ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค กลุ่มจังหวัด
- ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

๒.๒ แนวทางการพัฒนาตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ -๒๕๖๕)

ไม่มี เนื่องจากแผนแม่บทฯ กำหนดเป็นแนวทางการพัฒนากว้าง ๆ ครอบคลุมทุกหน่วยงาน ไม่ได้กำหนดชัดเจนว่าเป็นภารกิจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๓ แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ทบทวนการกระจายอำนาจและการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ท้องถิ่นให้ชัดเจน
- สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนารูปแบบการจัดบริการสาธารณะให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- กำหนดกระบวนการสรรหาหรือแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในราชการส่วนท้องถิ่นให้เป็นมาตรฐาน
- เพิ่มความคล่องตัวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการกำหนดนโยบายการบริหารบุคลากร และการบริหารการเงินการคลัง และงบประมาณ
- ปรับปรุงระบบบริหารจัดการรายได้และเงินอุดหนุนของท้องถิ่น
- สร้างความโปร่งใสในการจัดทำและบริหารงบประมาณของท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานวิชาการในพื้นที่

๒.๔ แนวทางการพัฒนาตามแผนปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการป้องกันและแก้ไขการทุจริต และประพฤติมิชอบและนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติให้เกิดผลรวม ทั้งให้มีการประเมินผลการดำเนินการดังกล่าวและรายงานให้ประชาชนรับทราบโดยทั่วกัน
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และรายงานผลการดำเนินงานเปิดเผยให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน หรืออย่างน้อยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นต่อประชาชนและชุมชนในรูปแบบไม่เป็นทางการด้วย
- ส่งเสริมให้ใช้มาตรการทางสังคมเป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่มีพฤติกรรมไปในทางที่ไม่ถูกต้องขาดคุณธรรมจริยธรรมมีการทุจริตประพฤติมิชอบ และขาดหลักธรรมาภิบาล
- ให้นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและให้ความเคารพต่อผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม และมีธรรมาภิบาลเพื่อเป็นการสืบต่อวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งกล่อมเกลாத่างสังคม และส่งเสริมการเรียนรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อสะท้อนปัญหาความต้องการของชุมชนท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

- พัฒนาระบบการแจ้งเตือนและบูรณาการข้อมูลสำคัญเพื่อใช้ในสถานการณ์หรือภาวะฉุกเฉิน

- การปฏิรูปโครงสร้างและระบบการบริหารราชการของส่วนราชการในภูมิภาคเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

- จังหวัดที่มีความคล่องตัวในการบริหารระบบงานระบบเงินและระบบกำลังคน

- ทบทวนและปรับเปลี่ยนการจัดโครงสร้างการบริหารราชการเป็น ภาค/เขต ให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจและพื้นที่รับผิดชอบ (Rezoning)

- การเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ขยายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศให้เกิดการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาและแนวทางประชารัฐ รวมถึงเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศ และภูมิภาค

- ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มาก

- ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง

- ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาค เอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง

- บูรณาการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมลพิษและระบบนิเวศท้องถิ่นกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยใช้เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูล

- การวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อการกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เก็บและบริหารข้อมูลและสารสนเทศในระดับชุมชนและตำบล

- การปฏิรูประบบการสร้างเสริมชุมชนเข้มแข็งเชิงพื้นที่

- ให้กิจการไฟฟ้าทั้งสามหน่วยงาน ได้แก่ กฟผ. กฟน. และ กฟภ. ให้มาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลกระทรวงพลังงาน

- ให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย (กฟน. กฟภ.) และ สำนักงาน กกพ. ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเชื่อมต่อการใช้บริการ และการปฏิบัติการระบบโครงข่ายไฟฟ้าโดยเร็ว รวมถึงการกำหนดอัตราค่าบริการในการใช้หรือการเชื่อมต่อที่เหมาะสมและเป็นธรรมสำหรับโซลาร์รูฟเสรี และให้รวมถึงมาตรการการจัดเตรียมระบบไฟฟ้า เพื่อให้เกิดความมั่นคงรองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนที่ไม่คงที่

- ให้สามการไฟฟ้า (กฟผ. กฟภ. และ กฟน.) แก่ไชระเบียว่าด้วยการเชื่อมต่อโซลาร์รูฟกับระบบของฝ่ายจำหน่าย เพื่อให้การติดตั้งโซลาร์รูฟ ประหยัดเวลา ลดค่าใช้จ่ายและขั้นตอนที่ไม่จำเป็น

๒.๕ แนวทางการพัฒนาตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) - ไม่มี -

ผลสรุปในภาพรวมของแนวทางการพัฒนาตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ยังไม่กำหนดเป็นแผนงาน/โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับภารกิจอำนาจหน้าที่ที่กำหนดว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าในประเด็น/แผนงานย่อยตามแผนระดับ ๒ จะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีกฎหมายรองรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

๓. ปัญหาของความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) กับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

๓.๑ ปัญหาของแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

- ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) มีลักษณะกว้าง แยกเป็นแผนงานย่อย ประเด็น ซึ่งครอบคลุมมิติต่าง ๆ มาก ขาดแนวทางการพัฒนาที่เป็นจุดเน้นหรือสำคัญ

- แผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ มียุทธศาสตร์ ประเด็นย่อย แผนงานย่อย ที่ซ้ำซ้อนกัน เรื่องเดียวกัน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการภาครัฐ ตลอดจนมีแนวทางในการดำเนินงานใกล้เคียงกัน

- แผนปฏิรูปประเทศ มีลักษณะเป็นแนวทางการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลง โครงสร้าง/อำนาจหน้าที่/กลไกการปฏิบัติราชการ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็นย่อย ซึ่งส่วนราชการยังไม่สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้ทันที รวมทั้งไม่สามารถเสนอแผนงาน/โครงการบรรจุตามแผนปฏิบัติราชการได้ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ กำหนดให้มีผลต่อส่วนราชการในการดำเนินการและการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ในความเป็นจริงการจัดสรรงบประมาณให้ส่วนราชการไม่เป็นไปตามที่แผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ กำหนด ทำให้ผลการดำเนินงานของส่วนราชการไม่ส่งผลให้เป้าหมายตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ บรรลุเป้าหมายหรือผลสัมฤทธิ์ที่กำหนดได้

- แนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อน หรือการติดตามผลดำเนินงานตามแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒ ไม่ชัดเจน

๓.๒ ปัญหาของแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)

- แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ เป็นโครงการตามภารกิจอำนาจหน้าที่ โดยไม่ได้คำนึงถึงแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานต้องรองรับในอนาคต

- ไม่มีแผนงาน/โครงการรองรับตามที่แผนปฏิรูปประเทศ กำหนดให้กระทรวงมหาดไทย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยดำเนินการ

- แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ เป็นโครงการที่จะนำไปสู่การจัดทำ คำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในสังกัดเท่านั้น

- แผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บรรจุในแผนปฏิบัติการฯ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีลักษณะบูรณาการเชิงพื้นที่ ซึ่งเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จะไม่ส่งผลต่อเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการฯ

๔. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕) กับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

๔.๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕)

- ควรจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่เป็นภารกิจอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้ครอบคลุม ทุกด้านและรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรง หรือเป็นการดำเนินการที่ประชาชนคาดหวังให้ส่วนราชการดำเนินการ

- ส่วนราชการ/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ควรนำแนวทางการ พัฒนาตามประเด็นต่าง ๆ ของแผนระดับ ๒ ที่กำหนดให้กระทรวงมหาดไทย จังหวัด หรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น มาพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการบรรจุในแผนปฏิบัติการฯ ในอนาคต ทั้งนี้ ให้พิจารณาให้เป็นไปตามกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

๔.๒ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนระดับ ๑ และแผนระดับ ๒

- ควรมีการจัดทำแผนระดับ ๒ ได้แก่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ให้เหลือเพียงแผนเดียว โดยนำประเด็นที่ซ้ำซ้อนกัน มาวิเคราะห์ประมวลให้เป็นประเด็นเดียวกัน และ พิจารณาแนวทางการพัฒนา แยกเป็นระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจน โดยใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เป็นแนวทางหลัก เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ๆ สามารถนำไป เป็นแนวทางปฏิบัติได้จริง ตลอดจนบรรจุแผนงาน/โครงการในแผนปฏิบัติการฯ

- ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนระดับ ๒ ควรพิจารณาอำนาจหน้าที่ ตามกฎหมายของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย

- ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาตามแผนระดับ ๒ ทุกแผนว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงในโอกาสต่อไป